

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 2 • год. CIV • 30 януари 2025 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

ЧЕТЕТЕ В БРОЯ:

Отчет за дейността на СТДБ за 2024 г.

стр. 3, 7-8

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ НА СТДБ

На 25 януари т.г., в Тракийския дом в София се проведе Общо събрание на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България, което премина при следния дневен ред:

1. Отчет за дейността на СТДБ за 2024 г.
2. Отчет за изпълнението на бюджета на СТДБ за 2024 г.
3. Приемане план-програма за дейността на СТДБ за 2025 г.
4. Приемане на бюджета на СТДБ за 2025 г.
5. Приемане на нови членове.
6. Прекратяване на членство в СТДБ.
7. Приемане на декларация на СТДБ.

След като бе установено, че има кворум и събранието е законно, то бе открито. С едноминутно мълчание бе почетена паметта на починалите членове на Върховния комитет: дипломатът Милен Люцканов, Петър Петров – председател на Тракийско дружество „Родолубие“ във Велики Преслав, Божанка Николова – председател на Тракийско дружество „Лазо Лазов“ в гр. Средец и Златко Попчев – почетен председател на Тракийското дружество в Шумен.

За водещ на събранието бе

избран Михаил Вълв – заместник-председател на Централното ръководство и председател на ТД „Тракия“ в гр. Ямбол.

Председателят на СТДБ отчете 2024 г. като успешна за Съюза и благодари на членовете на Централното ръководство и на председателите на тракийските дружества, с чието активно съдействие са организирани основните мероприятия през изминалата година. Присъстващите приеха доклада, отчета за дейността за 2024 г., план-про-

грамата за 2025 г., финансовия отчет за 2024 г. и проектобюджет за 2025 г.

Във Върховния комитет бяха включени новоизбраните председатели на тракийски дружества – Маври Мавров – председател на ТД „Лазо Лазов“ в гр. Средец, Веска Георгиева Симеонова-председател на ТД „Фере“ в Ракитница, Любка Димитрова – председател на тракийско дружество „Яни Попов“ в Ивайловград, Веселин Митев Димитров – председател на ТД

„Тракия“ в Шумен и Бончо Пенев Богданов-председател на ТД „Родолубие“, Велики Преслав. За индивидуални членове на ВК бяха избрани проф. д-р Димитър Панайотов Димитров – Ректор на УНСС, *Марин Киров Димов – кмет на Община Царево и Володимир Лайшев, украински дипломат.

По традиция преди Общото събрание членовете на СТДБ: Краснодар Беломорски – зам.-председател на ЦР и членовете на ВК: Мария Божкова, зам. –

председател на софийското тракийско дружество, проф. Павел Демиров и Хубен Хубенов поднесоха цветя пред паметника на Капитан Петко войвода в Борисовата градина в София.

В днешния брой на вестника публикуваме отчет на СТДБ за 2024 г. и текст на доклада по отчета и план-програмата, изнесен от председателя на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов. В следващия брой ще бъде публикувана План – програмата за 2025 г.

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ НА КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ!

На 27 януари 2025 г. председателят на СТДБ Красимир Премянов отпразнува достолепна годишнина. Ден като този вероятно носи и мъничко тъга, защото изживените години никога няма да се върнат. Но те са изживени достойно и могат да бъдат основание за гордост и самочувствие!

Тракийци му пожелават всичко онова, което прави човешкия живот смислен и значим – здраве и любовта на хората, които обича! Останете такъв, каквато Ви познаваме – отзивчив, внимателен, винаги готов да помогнете, пълен с енергия за отстояване на тракийската кауза и все така добър, защото добротата е богатство, с което днес малцина могат да се похвалят!

Честит 70-годишен юбилей!

ДОКЛАД НА КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ ПРЕД ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪЮЗА ПРЕЗ 2024 Г.

Уважаеми колеги,
Скъпи тракийци,

На днешното Общо събрание на Върховния комитет трябва да отчетем дейността си през 2024 г. По традиция предварително ви бяха раздадени отчетните документи. Това ще ми позволи да направя кратко изложение.

Дейността на Съюза на тракийските дружества в България през изминалата година премина под знака на няколко основни годишнини – 100 години от създаването на Тракийския младежки

съюз; 90 години от основаването на Тракийския научен институт; 180 години от рождението на Капитан Петко войвода.

През 2024 г. Съюзът на тракийските

дружества в България и неговите структури работиха в условията на сложна международна и вътрешна обстановка.

Войната бе превърната в основна характеристика на международната политика, влияеща върху мисленето на политическите лидери. Доминираха либерални идеи и практики, които ограничаваха функционирането на националната държава и патриотичните организации.

България е ситуирана на геополитически кръстопът, който изисква от българските политици да водят национално отговорна политика с яс-

ното съзнание, че „няма вечни съюзници и постоянни врагове; само интересите са вечни и постоянни“. Със съжаление трябва да се констатира, че голяма част от българските политици нямат усет нито за ветровития кръстопът, на който е разположена страната, нито реална оценка за променяния се свят.

Продължава на 2-а стр.

ДОКЛАД НА КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ...

Продължение от 1-а стр.

Нещо повече – демонстрираха неспособност да формират работещо правителство, което да отстоява интересите на страната и на българския народ.

Кризата на политическата система в страната и неустойчивостта на институциите в значителна степен ограничаваха възможностите за партньорство с държавата и нейните структури – правителство, парламент и т.н. В тези условия единствената устойчива институция беше тази на българското президентство, от която получавахме необходимото внимание и съдействие.

Във време, когато войната е превърната в начин на мислене и средство за решаване на спорове, ние, тракийските българи, за които мирът, свободата и независимостта са висши ценности, отстоявахме тези ценности чрез нашите публични позиции и чрез цялата си дейност. Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският научен институт работеха заедно и положиха максимални усилия за изпълнението на план програмата за 2024 г.

Справедливо ще бъде да отбележим положителните резултати от усилията ни за реализиране на нашите мероприятия, които влязоха в националния информационен и обществен календар. Това показва, че ежегодното провеждане на основните ни прояви допринася за националната значимост на чествания, възпоменателни събития и събори – поклонения като: 26 март – Ден на Тракия; Национален тракийски младежки събор-поклонение „Илиева нива“; Национален тракийски събор-поклонение в Славейно; Национален тракийски събор-поклонение на Петрова нива; Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“ в Чепеларе; Национален тракийски женски събор в Аврен; Национален тракийски събор фолклорен венец „Божура“ в гр. Средец; Национален тракийски християнски събор „Спасовден“ в гр. Ямбол; Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ в гр. Стара Загора; Регионален тракийски събор „Тракия – моя съдба“ в с. Тополи, Варна; Национален тракийски събор-поклонение „Ден на тракийската памет“ в гр. Маджарово; 180 годишнината от рождението на Капитан Петко войвода и др.

Като положително явление трябва да отбележим информационното присъствие на организацията в национално значими медии като БТА, ФАКТИ, телевизия Bulgaria ON AIR, Българско национално радио и неговите филиали в Стара Загора, Кърджали и Бургас, в. 24 часа, Епицентър и др., за които уебсайта на Съюза бе основен информационен източник.

Като важен акцент в моето експозе искам да подчертая, че основната енергия в дейността на Съюза на тракийските дружества в България идва от тракийските дружества по места и основните структури на Съюза. Ето защо основните инициативи на Съюза бяха свързани с включването в дневния ред на тракийските дружества и филиалите на Тракийския научен институт в страната, които бяха домакини при представянето на Енциклопедия „Тракия“, експонирането на фотоизложби, отбелязване на значими годишнини, съпричастност с общотракийския календар и други.

Едно от достойните дела, реализирани през 2024 г., свързано със защитата на българщината на територията на Република Турция, беше поклонението на 17 март в памет на отец Александър Чъкърък в гр. Одрин. Като съорганизатори Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският научен институт успяха да превърнат мероприятиято във вълнуващо събитие, на което присъстваха стотици тракийци и официални гости от българска и турска страна. С благодарност искам да отбележа, че на поклонението присъства госпожа Илияна Йотова – вицепрезидент на Република България, в чиято дейност е отделено достойно място на тракийската кауза. С удовлетворение ще отбележа, че в изграждането на паметника и барелефа на отец Ал. Чъкърък, се включиха много тракийски дружества и тракийци. Паметникът и барелефът на отец Чъкърък, изградени по инициатива и със средства на Съюза на тракийските дружества в България, на Тракийския научен институт, на признателни тракийци и дарители, ще напомнят на поколенията за големия български родолюбец.

Най-мощното дело, което Съюзът на тракийските дружества в България реализира през изтеклата година, е изработването и утвърждаването на проект за метростанция „Тракия“. Проектът включва паметник на Капитан Петко войвода и няколко пана, посветени на Тракия и на борбите на тракийските българи за национално освобождение и обединение, върху които работиха проф. Иван Маразов, проф. Светлозар Елдървов, доц. Ваня Стоянова, Стоян Райчевски, д-р Ваня Иванова и Костадин Чернев.

Публикувани бяха монография и сборници, посветени на историята на тракийското движение и Тракийския научен институт, които са представени пред обществеността и членовете на тракийските дружества в София и в страната. С интерес бяха посрещнати второто издание на монографията за историята на тракийското движение с автор д-р Ваня Иванова; Известията на Тракийския научен институт – кн.20 и 21; Юбилейният сборник, посветен на 90 години от създаването на Тракийски научен институт; том II на Енциклопедия „Тракия“, в който са представени етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи. За своята книгоиздателска и дарителска дейност Съюзът на тракийските дружества в България получи заслужено признание от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, чрез която Енциклопедията и изданията на Съюза достигнаха до депозитарните библиотеки в страната и в

чужбина. По време на специална церемония Съюзът беше удостоен с плакет и почетна грамота.

През изтеклата година беше организиран и проведен и Национален ученически конкурс за разказ и есе на тема: „Да оставиш следи във времето“. Участваха средношколци от цялата страна. Комисия в състав: член-кор. проф. Васил Проданов, доц. д-р Ваня Стоянова, д-р Ваня Иванова и Искра Чернева, разгледаха и оцениха творбите на участниците в конкурса.

Нашата организация не е политическа партия, но никога не е избягвала да заяви позиции по важните проблеми от дневния ред на България и българското общество. Доказателство за това могат да се намерят на сайта и на страниците на в. „Тракия“. Последната заявена позиция, която е изключително актуална и днес, е позицията ни в защита на Българската православна църква – подкрепа на избор на нов патриарх и срещу регистрирането на паралелна православна църква. Подкрепата на БПЦ, взаимодействието с българските храмове в Одрин, с екархийската фондация в Истанбул и защита на българщината на територията на Република Турция и занапред ще бъдат наши приоритети.

През 2024 г. Централното ръководство на СТДБ работеше редовно и приемаше навременни решения по всички въпроси. С удовлетворение ще отбележа, че инициативите на Централното ръководство, подкрепени от тракийските дружества по места постигнаха на

именуването на улица на Тодор Коруев в Смолян, удостоеността посмъртно на Божанка Николова с почетно гражданство на Средец, на Стоян Райчевски с почетно гражданство на Малко Търново. Радваме се, че член на нашето ръководство в лицето на Иван Гранитски се изкачи на научния „Олимп“ с получаването на най-високата академична титла – академик на БАН. Много заслужили дейци на тракийското движение получиха на-високите тракийски отличия.

Като всяко обществена организация и Тракийската не беше подмината от опити за разкол. Такива се наблюдават както в далечната 1921 г., така след възстановяването на Съюза и неговите структури през 1990 г., когато конюнктурни личности и партии се опитваха да приватизират и използват Тракийската организация като възможност за кариерно развитие или лично облагодетелстване, но с краткотраен успех. Смятам, че в основни линии бяха преодолените негативите от опита за разкол на няколко дружества, които справедливо изключихме от тракийското движение, а съдебните решения с юридически мотиви потвърдиха неправомерните действия на четиримата отцепници. На тяхно място функционират пълноценно тракийски дружества, членове на Съюза на тракийските дружества в България.

Когато анализираме дейността си през отчетния период трябва да изразим своето удовлетворение от доброто взаимодействие с ръководствата на общините в Малко Търново, Ивайловград, Стара Загора, Казанлък, Свиленград, Поморие, Тунджа, Маджарово, Хасково, Харманли, Крумовград, Търговище, Чепеларе, Смолян, Бургас и др. Това до голяма степен е заслуга на председателите на тракийските дружества в тези градове, които заслужават специални благодарности.

Със съжаление трябва да признаем, че продължават да се проявяват някои хронични проблеми като липсата на приемственост и включването на млади хора в организацията, както и липсата на достатъчно средства за обезпечаване на дейността. Това са проблеми на централно ниво и на повечето дружества в страната. Изключение от направената констатация е Регионалното тракийско дружество във Варна, което работи активно с млади хора. В навечерието на 180-ата годишнина от рождението на Капитан Петко войвода в ЧСУ „Аз съм българче“ в морската столица беше учреден средношколски патриотичен клуб на името на Войводата към Регионалното тракийско дружество в града. Това е вторият клуб в морската столица, част от клубната мрежа на РТД – Варна. За ръководител на клуба бе избран Симеон Кулиш – учител по история и цивилизации и научен секретар на филиала на ТНИ във Варна. Поднасям благодарности на варненските тракийци и пожелавам нови успехи в работата с младите хора. Поднасям специални благодарности и на Михаил Вълв, който спазва уставните задължения и редовно внася необходимите вноски в бюджета на Съюза.

Въпреки сериозния бюджетен дефицит успяхме да отбележим 180 години от рождението на Капитан Петко войвода, 100 години Тракийски младежки съюз, 90 години от основаването на Тракийския научен институт и да проведем значими прояви, свързани с тези събития както в София, така и в редица градове на страната.

Поднасям благодарност на членовете на Централното ръководство, на заместник-председателите на Върховния комитет, на ръководствата на Тракийския научен институт, Тракийския женски съюз, Тракийския младежки съюз и ПК „Тракия“ и на всички председатели на тракийски дружества за доброто взаимодействие и за всеотдайната работа.

Убеден съм, че и занапред нашата организация ще продължи да отстоява българщината и националните интереси, моралните и материални права на тракийските българи, както е заявено в декларацията, която предстои да приемем.

25 януари 2025 г.
гр. София

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА

НА СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Уважаеми колеги,
През изминалата 2024 г. Съюзът на тракийските дружества в България осъществи богата и съдържателна дейност, насочена към популяризиране историята на тракийското движение и тракийската кауза и издигане авторитета на организацията. Отбелязахме важни дати и събития от историята на тракийското движение, укрепихме съюзния ни организационен живот, издадохме и разпространихме стойностни научни изследвания и книги. С много отдаденост и професионализъм изпълнихме основните си приоритети:

– да пазим паметта и делото на дедите ни;

– да предаваме нататък добродетелите, традициите и българския дух с уважение към родовата памет, защото те съхраняват нашата идентичност;

– да утвърждаваме все така неотстъпно достоверния прочит на историята ни, защото и сегашните, и бъдещите поколения се нуждаят от примери за подражание, родолюбие и патриотизъм.

Успешно реализирахме всички инициативи, заложили в план-програмата на СТДБ за 2024 г.

Един от сериозните успехи на СТДБ и ТНИ, като продължение на многогодишните ни усилия за документирани и събиране в едно на историята на тракийското движение, на традициите и живота на тракийските българи, е издаването на том II на Енциклопедия „Тракия“, посветен на етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи. Издаването бе предоставено на държавни и обществени институции, на Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“, на депозитарните библиотеки в страната и чужбина, на библиотеките на БАН и Народното събрание, на библиотеките към тракийските дружества, на изтъкнати учени, общественици политически дейци и журналисти.

Успяхме успешно да проведем знаковите за организацията ни прояви:

– На 17 март открихме паметник с барелеф на отец Александър Чъкърък в двора на църквата „Св. Георги“ в гр. Одрин в при-

съствието на официални гости от българска и турска страна. От българска страна в поклонението в памет на големия български родолюбец участваха: Илияна Йотова – вице-президент на Република България, Ангел Чолаков – извънреден и пълномощен посланик на България в Република Турция, Борислав Димитров – генерален консул на Република България в Одрин, Васил Вълчев – генерален консул на Република България в Истанбул, Радослава Кафеджийска – съветник в Генералното ни консулство в Истанбул, Роберто Иванов – втори секретар в Генералното консулство в Одрин, Методи Андреев – съветник в Генералното консулство в Одрин, Димитри Йотеф – председател на настояществото на Фондацията на православните църкви на Българската екзархия в Истанбул, Христо Копанов – зам.-председател на настояществото на Фондацията на православните църкви на Българската екзархия в Истанбул, Наталия Михалевска – началник на кабинета на Министъра на образованието и науката на Република България, Илиан Янчев – кмет на община Малко Търново, арх. Анастас Карчев – кмет на община Свиленград, Петър Гендов – кмет на община Елхово, Николай Митков – кмет на община Първомай, Христо Христов – кмет на община Болярово, Даниел Делчев – зам.-кмет на община Кърджали, Николай Панайотов – секретар на община Ивайловград. От турска страна присъстваха: Юнус Сезер – областен управител на област Одрин, Ертугрул Танръкулу – зам.-кмет на Община Одрин, посланик Мурат Ахмет Йорюк – ръководител на представителството на Министерство на външните работи в гр. Одрин, Онур Карабурун – директор на областна дирекция „Сигурност“ в Одрин, Кемал Сойтюрк – директор на областна дирекция „Култура и туризъм“ в Одрин, Сезаи Ърмак – председател на Управителния съвет на Търговско-промишлената палата в Одрин, Белгин Иба – председател на областната структура за Одрин на Партия на справедливостта и развитието на гр.Одрин. На поклоне-

нието присъстваха Красимир Премянов – председател на СТДБ, членовете на Върховния комитет на Съюза: чл.-кор. проф. Васил Проданов – председател на ТНИ, чл.-кор. проф. Георги Михов, проф. Боряна Бужашка, доц. Ваня Стоянова, д-р Ваня Иванова, д-р Юлия Григорова, Стоян Райчевски, Краснодар Беломорски, Михаил Вълв, Кирил Сарджев, Маргарит Петров, Михаил Вълв, Стефан Колев, Нели Анастасова, Цанко Атанасов, Мария Божкова, Светла Пълева, Димо Карабелов, Ангел Коджаманов, много тракийци от дружествата в София, Бургас, Търговище, Харманли, Хасково, Стара Загора, Казанлък, с. Крън, Средец, Свиленград, Крумовград, Ивайловград, Любимец и др.

– Отбелязахме Деня на Тракия на 26 март с тържествени прояви в цялата страна, като отдадохме почит към воините, загинали за свободата на България из тракийските полета и към трагичната съдба на тракийските бежанци.

– На 29 март в салона на Националната библиотека „Св.Св.Кирил и Методий“ направихме официално представяне на втори том на Енциклопедия „Тракия“.

– На 6 май и 21 май проведохме Националните тракийски събори в българските храмове „Свети Георги“ и „Св. Св. Константин и Елена“ в гр. Одрин.

– На 1 юни Националният тракийски младежки събор-поклонение на „Илиева нива“, посветен на една от най-големите трагедии в българската история, събра тракийци от цялата страна, които сведоха глави пред земята, напоена с кръвта на повече от 200 деца. Съборът бе посветен на 111 години от зловещата 1913-а и на три годишнини, свързани с тракийското движение: 180 години от рождението на Капитан Петко войвода, 100 години Тракийски младежки съюз и 90 години от създаването на Тракийския научен институт. Официален гост на тракийското поклонение бе Емилия Лазарова, зам.-министърът на образованието и науката. След заупокойната молитва в памет на жертвите, последвана от трогателен рецитал по стихове на Ивайло Балабанов

пред мемориалния комплекс на Илиева нива, програмата продължи в Народното читалище „Пробуда 1914“ с представянето на Енциклопедия „Тракия“, т. II, откриване на изложба, посветена на 100 години от създаването на Тракийския младежки съюз, 90 години от основаването на Тракийския научен институт и 180 години от рождението на Капитан Петко войвода, и дефиле на тракийски носии. Председателят на СТДБ награди с медал „180 години Капитан Петко войвода“ кметът на Община Ивайловград Диана Овчарова. Високото отличие бе присъдено за нейната работа в подкрепа на тракийската кауза и съхранението на традициите.

– Масово бяха посетени проявите, посветени на 121-годишнината на Илинденско-Преображенското въстание по време на Националните тракийски събори – поклонения в село Славейно (3–4 август) и на Петрова нива (17 август). Съборът – поклонение в Славейно започна с панихида в памет на загиналите във въстанието, отслужена в храм „Св. пророк Илия“ и продължи с тържествен митинг, концерт, заря и полагане на венци пред паметниците на Илинденци и Преображенци, пред гробовете на Пейо и Кольо Шишманови. Като част от програмата на събора историкът Стоян Райчевски и доц. Георги Митринов представиха том II на Енциклопедия „Тракия“. Екземпляри от изданието бяха подарени на кметството и читалището в с. Славейно.

– Петрова нива за поредна година събра членове на Съюза на тракийските дружества в България от цялата страна, стотици признателни българи, представители на държавни институции и политически партии, които почетоха паметта на преобразенци, дали живота си в името на Отечеството. Събитието се проведе под почетния патронаж на президента Румен Радев и с участието на вицепрезидента Илияна Йотова. Съборът-поклонение беше наситен с мероприятия в знак на признателност пред саможертвата на преобразенци. Част от програмата на Петрова нива беше проведеният поход „По стъпките на преобра-

женци“, организиран от едноименната Тракийска национална инициатива, създадена по идея на Димо Карабелов – дългогодишен член на тракийското дружество в Бургас и член на Върховния комитет на СТДБ.

Научната конференция на тема „Тракийският научен институт – изследовател и пазител на тракийската памет“, организирана от ТНИ, СТДБ и Община Малко Търново, се проведе в присъствието на потомци на тракийски българи, гости и журналисти. Участие в нея взеха: чл.-кор.проф. Васил Проданов, проф. Светлозар Елдървов, проф. Боряна Бужашка, доц. д-р Геновева Михова, доц. д-р Ваня Стоянова, д-р Ваня Иванка Делева, д-р Мария Попиванова и д-р Ваня Иванова. В началото на конференцията кметът на Община Малко Търново Илиан Янчев връчи на Стоян Райчевски знака, с който бе обявен за почетен гражданин на Малко Търново по предложение на ръководството на СТДБ и ТНИ, с подкрепата на съграждани и тракийци.

В последните години стана традиция на Петрова нива да има и урок по история на открито. Тази година той бе на тема: „Стоян Шивачев – първият историограф на Малко Търново и Тракия“. Урокът изнесе историкът Стоян Райчевски.

Част от програмата бе и фото-документалната изложба „Бележити годишнини в тракийското движение“, представена от проф. д.и.н. Светлозар Елдървов, член на УС на ТНИ и един от нейните автори.

– 19-то издание Националния тракийски фолклорен събор „Гергьовден“, проведен на 7 май в Поморие, събра тракийци и гости на града, които за поредна година се насладиха на магията на българската народната песен от Тракия и Странджа.

– 32-то издание на Националния странджанско-тракийски събор „Фолклорен венец Божура“ в гр. Средец (25–26 май) събра рекорден брой участници при отлична организация и провеждане, за които успешно си партнираха Община Средец, Съюза на тракийските дружества в България и НЧ „Пробуда – 1897“ гр. Средец. Медиен

партньор бе БНР – Радио Бургас. Наградата на СТДБ за най-добро изпълнение на тракийска песен беше присъдена на Мадлен Зинова от школата по изкуства „Илия Аврамов“, гр. Нова Загора с ръководител Велина Стайкова. Отличието ѝ бе връчено от г-н Михаил Вълв заместник председател на ЦР на СТДБ.

– Националният тракийски християнски събор „Спасовден“ в местността „Бакаджиците“ край Ямбол (13 юни), организиран от СТДБ, Дружество „Тракия“, гр. Ямбол, със съдействието на Община „Тунджа“ и Община „Ямбол“, и тази година беше уважен от стотици гости и участници, които почетоха Деня на Възнесение Господне – акта на човешкото Спасение, носещ в себе си спомена за хилядите изстрадали тракийски българи, които макар прокудени и разорени, съхраняват своята християнска вяра и българската идентичност.

– Важно място в календара на Тракийската организация заема и Националният тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“, който през 2024 г. бе проведен на 31 август – 1 септември в Старозагорски бани. Над 4000 изпълнители от всички краища на страната, пазители на българщината от различни възрасти, в двата дни представиха необятната фолклорна съкровищница на България. Специалната награда на СТДБ бе присъдена на Представителен фолклорен хор за изворен фолклор при Народно читалище „Селска пробуда 1927“, с. Крепост, община Димитровград. Наградата на Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора, бе присъдена на Народно читалище „Никола Йонков Вапцаров 1937“, с. Хвойна, общ. Чепеларе.

– Изключително успешно беше второто издание на Регионалния тракийски събор „Тракия моя съдба“, проведен на 31 август в с. Тополи, посветен на 180 г. от рождението на Капитан Петко войвода. Негови организатори са Регионално тракийско дружество – Варна, Съюз на тракийските дружества в България, Кметство Тополи, Народно читалище „Св. Св. Кирил и Методий – 1927“.

ЧЕСТВАНЕ НА БАБИНДЕН ОТ ЖЕНИТЕ – ТРАКИЙКИ

Бабинден е един от големите женски празници, съхранен през вековете. Празникът е посветен на бабите, помагали да се появи нов живот, а днес е ден на акушерките и на родилната помощ. Обредността през този ден е подчинена на желанието да се засвидетелстват почит и уважение към възрастните жени, които са „бабували“ на родилките. Ритуалното измиване на ръцете на акушерките е обред, съхранен и днес.

За тракийци, преживели една от най-големите трагедии в българската история през 1913 година, детският живот е нещо свято и те традиционно почитат Бабинден.

БАБИНДЕН В ХАСКОВО

Традицията да се почита Бабинден събра на 21 януари активисти на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и читалище „Тракия – 2008“ в Хасково.

Направена беше възстановка на обичая „Поливане“, с който жените почитат труда на бабата-акушерка, помагача на родилките да се появи нов

живот. Във възстановката взеха участие децата Теодора и Камелия, техните майки Таня Тодорова и Зорка Заркова от с. Динево, баба Станка и тракийки. Анета Георгиева – секретар на читалище „Тракия – 2008“, припомни традициите и техния смисъл за тракийци. Празникът завърши с почерпка, тракийски песни и кръшни български хора.

БАБИНДЕН В КРУМОВГРАД

НЕДКА ОНОВА

Певческата група към Тракийско дружество „Тракия 1922“ взе активно участие в празника Бабинден, организиран от Общинска администрация Крумовград, НЧ „Христо Ботев 1914“, Тракий-

ско дружество „Тракия 1922“ и Клуба на пенсионера и хората с увреждания.

Бабинден или денят, отреден на бабите, акушерките, на родилната помощ и на всички лекари и сестри, благодарение на които сме се появили на бял свят.

Един типично женски празник, тачен от тракийката, един от най-позитивните, защото е много пъстър, усмихнат, изпълнен с веселие, богати трапези и чувство на благодарност към едни от най-милите ни същества-нашите баби.

БАБИНДЕН В СТАРА ЗАГОРА

Клубът на жените тракийки при Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора отбеляза Бабинден като празник, носещ надежда, любов и вяра в бъдещето. Тържеството беше открито от Златка Славова, член на УС на дружеството. За историята на родилната помощ в Стара Загора, разказа д-р Калина Станкова – специалист по детски болести, потомка на тракийски българи от Беломорска Тракия.

СЪДБАТА НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ Е ТЕМА НА КОНКУРС В СВИЛЕНГРАД

• Свиленград, 1 март 1925 г. – На палатки. Деца на тракийски бежанци от Дедеагачско, доскоро интернирани на остров Самотраки

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Историческият музей в Свиленград обявя ученически конкурс на тема „Ако бях бежанец, както моите предци преди повече от сто години“.

Целта е младите хора да засилят интереса си към изследването на бежанските вълни и заселването и трайното установяване на българите от Беломорска и Одринска Тракия и Мала Азия в Свиленград и региона. Тези от тях, които са потомци на тракийски бежанци, да проучат родовите корени на своите деди, каза директорът на музея Елена Митева.

Обявяването на конкурса бе предшествано от проведената от Клуба на история в Свиленград кръгла маса „Бежанци и мигранти – памет за родните места на предците“. През есента на миналата годи-

на бе организирано и пътуване на група ученици от Свиленград и Любимец до три селища в съседна Гърция – откъдето след войните са дошли родоначалници на много свиленградски фамилии.

В конкурса могат да участват ученици от 5 до 12 клас, както и хора над 18-годишна възраст от цялата страна. Те трябва да представят есе или разказ. От тях се очаква да покажат авторски идеи и интерпретации по темата, въз основа на спомени и интервюта, да потърсят паралели със съвременните бежански процеси, да покажат оригинално мислене.

Резултатите от конкурса ще бъдат обявени в навечерието на Трети март на специална церемония в Историческия музей. Най-добрите есета и разкази ще бъдат публикувани в тематичен сборник, издаване на музея.

ПАНАЙОТ МИТЕВ СЪРТМАДЖИЕВ – УЧАСТНИК В ИЛИНДЕНСКО-ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ

ПРОФ. Д-Р ИРЕНА МЛАДЕНОВА -ХРИСТОВА, ДМ

Пряк потовък съм, внучка (по майчина линия) на участника в Илинденско-Преображенското въстание – Панайот Митев Съртмаджиев (1, 2).

Панайот Митев Съртмаджиев е роден на 28.02.1883 г. (или 23.10.1882 г. в поморийските регистри от 1934 г.), в гр. Ямбол, и умира на 30.01.1968 г., в гр. Поморие.

Израства в борческия квартал „Каргона“, на гр. Ямбол, в прогресивното и родолюбиво семейство Съртмаджиеви. От дете е закърмен с разказите за героичния си чичо Жеко Андреев Съртмаджиев (брат на неговия баща и мой праядо – Митьо Андреев Съртмаджиев).

Жеко Андреев е член на основания от Георги Дражев, през 1873 г., революционен комитет на гр. Ямбол и знаменосец на четата на Стоил войвода, към която се присъединяват ямболци, по време на Априлското въстание. В къщата на праядо ми са се шили въстаническите униформи (Жеко Андреев е бил „френктерзия“), по време на Априлското въстание (по данни от книгата на Никола Върховски „Ямболските патриоти“). Двамата, с Г. Дражев, са участвали в боевете край Сливен, Жеравна, Нейково... Стоил войвода е заловен от турците и обезглавен. Жеко Андреев е предаден от бакалина на с. Терзоба. Заедно с Георги Дражев са били арестувани, откарани в Сливен, а после в Одрин, където са осъдени на смърт чрез обесване (Жеко Андреев – до симитчийницата на Галиб бей, в гр. Ямбол), от двете страни на каргонския мост, на р. Тунджа, на 29.06.1876 г. (на Петровден!). Улицата „Ж. Андреев“, в кв. Каргона, гр. Ямбол, е наречена в негова памет.

С буйния си и непокорен нрав, едва двадесетгодишен, дядо Панайот взема участие в Илинденско-Преображенското въстание, в четата на Лазо Лазов (Десети дерекъовски революционен участък). За проявена смелост, по време на сраженията, получава медал.

Впоследствие участва и в Балканската, и Междусъюзническата войни. Бил е пленник в Гърция, на о-в Тасос или Крит. За участието си във войните е награден с „Кръст за храброст“ (3).

След 1906 г., Панайот Съртмаджиев живее в Анхило (Поморие). Бил е канен в училищата в Поморие, за да разказва спомени за Илинденско-Преображенското въстание.

Х-ти революционен участък, в който е бил четник Панайот Съртмаджиев, е наречен Дерекъовски и обхващал селата Дерекъово, Курията, Пирок, Кадиево, Койново и други селища от Лозенградско. За войвода в този участък бил определен Лазо Лазов. Основната задача на въстаническия отряд, чиято численост възлизала на около 300 души, била овладяването на с. Дерекъово, където бил разположен силен турски гарнизон. Освобождаването на селото имало важно значение, тъй като със заемането му се прекъсвали съобщенията между Лозенград и Малко Търново. (4, 5) Овладяване-

то на набиращата се в селото турска казарма трябвало да бъде извършено от две бойни групи, командвани от Лазар Маджаров и Лазо Лазов. Други въстанически групи получили заповед да блокират всички излизаци от селото пътища. Телеграфо-пощенската станция и полицейският участък били овладени. С успех завършили и действията срещу гарнизоните в селата Ковчас и Турско Кадиево. (5) Панайот Съртмаджиев участва в сраженията при селата Дерекъово, Ахлатлий, Карабалий, Крушово и др. (6)

За съжаление имам само един спомен от моя дядо, когато, много възрастен и полусляп, ми пееше революционни песни!.. В Централен държавен архив (ЩА), успях да намеря, през м. юли, 2023 г., на името на Панайот Съртмаджиев, пенсионната му преписка. Тя съдържа 15 документи, относно отпускането на поборническа пенсия, през 1943 г. След толкова усилия и търсения, повече от 15 години, на официален документ за участието му, най-накрая успях! С неописуемо вълнение получих и разгледах преписката, под надслов „Народни пенсии на особено заслужилите, в освободителните борби, дейци“. Най-емоционално за мен беше, че се запознах с автобиографията му, с описание на сраженията, в които е участвал, в четата на Кръстьо Българията, а после – на Лазо Лазов, както и Удостоверение за участието му в Илинденско-Преображенското въстание, от Илинденската организация – Бургас! (6)

През 2023г., заедно с Тракийското дружество, в Стара Загора, участвахме в Тържественото честване на 120 години, от избухването на Преображенското въстание, на Петрова нива, в мистичната Странджа – свещено място за дядо Панайот, както и за всички тракийски българи!

Документи и лит. източници:

1. Снимка на Панайот Митев Съртмаджиев, ок.1920 г.
2. Панайот Маджаров. Въстанието в Одринско 1903. София 2004: Списък на участниците в подготовката и провеждането на Илинденско-Преображенското въстание в Одринско 1903 от X-и Дерекъовски революционен участък. Стр.409, 414.
3. Медали (снимка): за участие в Илинденско-Преображенското въстание и „Кръст за храброст“.
4. Илинденско-Преображенското въстание 1903. Отг. редактори: Дино Кьосев и Ламби Данаилов. 4. Въстанието в одрински революционен окръг Доц. Ламби Данаилов. Стр. 79, 80, 107, 108.
5. Иван Орманджиев. Приноси към историята на въстаническото движение в Тракия, книга IV, Освободителната борба в Лозенградския район. София, 1941г. стр. 92,93,94,95,104,105.
6. Удостоверения за участието на Панайот Митев Съртмаджиев в Илинденско- Преображенското въстание, от Илинденската организация – Бургас.

■ Панайот Съртмаджиев и синът му Кирил, ок.1920 г.

■ Медали на дядо Панайот – Кръст за храброст и Медал за участие в Илинденско-Преображенското въстание

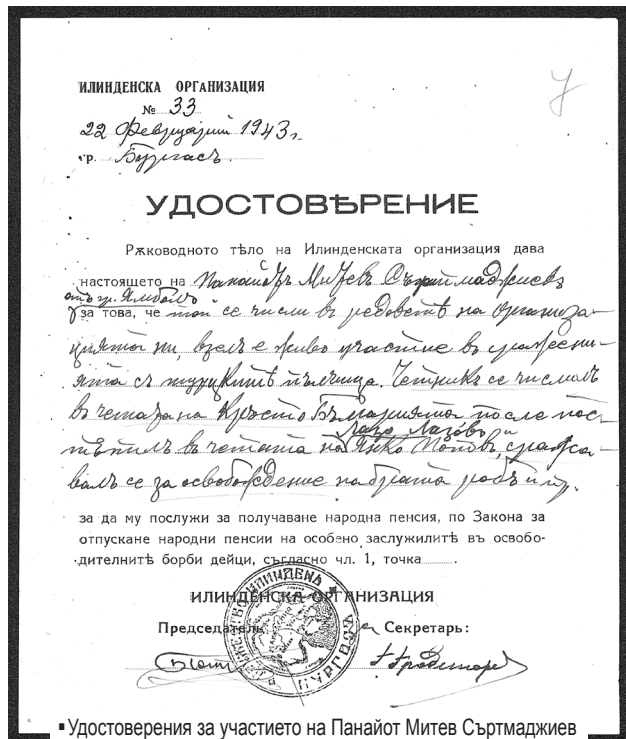
СПИСЪК
на участниците в подготовката и провеждането на Илинденско-Преображенското въстание в Одринско 1903 г. от X Дерекъовски революционен участък

№	Фамилия, име, презиме	Участие	Родно място
	Лазов, Лазо Димитров	войвода	гр. Лозенград
	Арабаджиев, Димо Т.	четник	с. Кадиево
	Арабаджиев, Карчо Дражов	четник	с. Кадиево
	Арабаджиев, Петко Ж.	четник	с. Кадиево
	Англията, Пейо	четник	с. Пирок
	Аноакиев, Никола	заточеник	с. Дерекъово
	Аноакиев, Янко Михайлов	заточеник	с. Дерекъово
	Аноакиев, Янко Михайлов	четник	с. Кулата

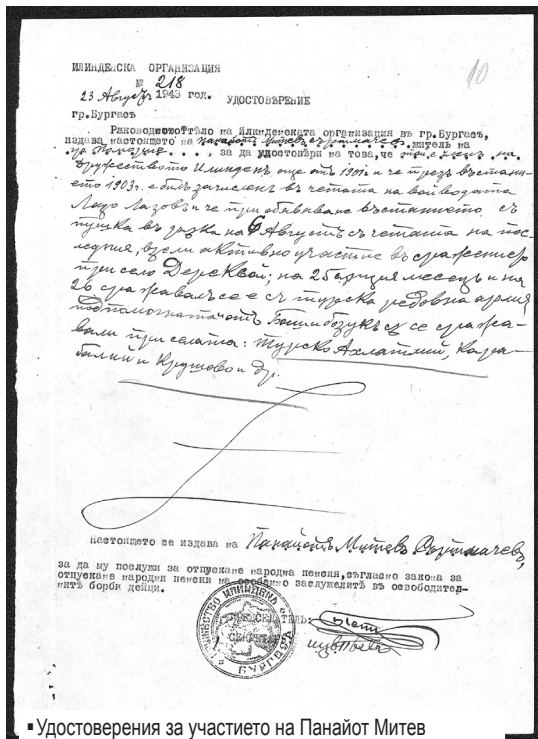
■ Списък на участниците в Преображенското въстание от 10 революционен участник

№	Фамилия, име, презиме	Участие	Родно място
206	Стоянов, Годор	четник	с. Дерекъово
207	Стоянов, Яне	заточеник	с. Кадиево
208	Съртмаджиев, Панайот М.	четник	с. Кадиево
209	Таганов, Атанас Т.	четник	с. Кадиево
210	Темелков, Илия	четник	с. Кадиево
211	Темелков, Стоян	заточеник	с. Кадиево
212	Тодоров, Атанас	четник	с. Кулата
213	Тодоров, Иван Ст.	четник	с. Дерекъово
214	Тодоров, Илия	четник	с. Дерекъово
215	Тодоров, Стоян	четник	с. Пирок
216	Тодоров, Стоян	заточеник	с. Кадиево
217	Тодоров, Годор В.	четник	с. Кадиево
218	Тодоров, Яни	заточеник	с. Кадиево
219	Транев, Филип	заточеник	с. Кадиево
220	Тютюнджиев, Димитър Г.	четник	с. Дерекъово
221	Тютюнджиев, Яни Михалов	заточеник	с. Дерекъово
222	Узунов, Мильо Райков	четник	с. Четляк
223	Узунов, Райко	революционер	с. Четляк

■ Панайот Митев Съртмаджиев в списъка на участниците в Преобр.въстание

■ Удостоверения за участието на Панайот Митев Съртмаджиев в Илинденско-Преображенското въстание

■ Удостоверения за участието на Панайот Митев Съртмаджиев в Илинденско-Преображенското въстание

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА...

Продължение от 3-а стр.

Официални гости на проявата бяха Кирил Йорданов – член на ВК на СТДБ, и доц. д-р Геновева Михова – председател на филиала на ТНИ в гр. Варна. Специално място в програмата на събора бе отделено на модула „Неформално образование“, който предостави възможност за представяне на лично творчество, научни изследвания и публикации на филиала на Тракийския научен институт в морския град, демонстриране на автентични носии от Странджанския край и др.

– За шеста поредна година заедно с Община Чепеларе и Тракийския научен институт бяхме съорганизатори на Националните хайдушки празници „Капитан Петко войвода“ (14–15 септември). От името на СТДБ и на ТНИ бяха поднесени венци и цветя пред паметника на Капитан Петко войвода в Чепеларе. Като част от програмата представихме фотодокументалната изложба „Тракийската епопея. Борба за свободата на тракийските българи“ и том II на Енциклопедия „Тракия“.

Експозицията, подготвена от СТДБ и ТНИ в партньорство с Държавна агенция „Архиви“, Регионален исторически музей – Бургас, Регионален исторически музей – Кърджали, беше представена от проф. д.ист. н. Светлозар Елдъров. Автори на изложбата са проф. д-р Боряна Бужашка, проф. Светлозар Елдъров, доц. Ваня Стоянова и Стоян Райчевски, а дизайнът и предпечатната подготовка са дело на художника Михаил Танев. Стоян Райчевски представи том II на Енциклопедия „Тракия“, като акцентира на значимостта на изданието, което е безценен носител на историческата памет за етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи. Той запозна присъстващите с редакционната колегия и авторите на том II. Изданието бе подарено на кмет-

ството в гр. Чепеларе.

– Крумовградското село Аврен като свято място на паметта събра на 21 септември 2024 г. тракийци и потомци на тракийски бежанци за почит пред паметта на убитите 42 български жени и деца, бежанци от опожареното през 1913 г. село Манастир. Поклонението в Аврен като част от паметта за Тракия и от паметта за България традиционно се организира от Съюза на тракийските дружества България, Тракийския женски съюз при СТДБ, Тракийско дружество „Тракия – 1922“ в Крумовград с председател Иван Макирев, Община Крумовград и кметството в село Аврен. Съборът-поклонение премина при отлична организация и висока посещаемост. В програмата участваха фолклорна група към ТД „Тракийско сърце“ и детска танцова група от гр. Кърджали.

– Традиционният Национален тракийски събор – поклонение „Ден на тракийската памет“ в Маджарово бе проведен на 28 септември. Официален гост беше вицепрезидентът на Република България Илияна Йотова, в чиято програма винаги има запазено място за почит и поклонение пред тракийските жертви. В словото си припомни трагичната история с избиването на 2000 деца, жени и старци край Маджарово през 1913 г. и попита „има ли политически интереси или политика, които биха оправдали тази трагедия?“ Отговорът ѝ бе категорично не.

В поклонението в Маджарово участваха Митко Петров – заместник областен управител на Област Хасково, кметове на Свиленград Анастас Карчев и на Маджарово Ерджан Юсуф, зам.-кметът Иван Семерджиев, Татяна Стоянова – секретар на Община Маджарово, директорът на ДГС в Маджарово, Николай Панайотов – секретар на Община Ивайловград, народни представители, общественици, кметове и зам.-кметове от региона,

Красимир Премьянов – председател на СТДБ, зам.-председателите на ЦР на СТДБ: Краснодар Беломорски – председател на Софийското дружество, и Михаил Вълв – председател на ТД „Тракия“ в гр. Ямбол, зам.-председателите на ВК на СТДБ: Маргарит Петров – председател на ТД „Бойко Чавдаров“, Харманли, и Кирил Киряков – председател на ТД „Лазар Маджаров“, Сливен, Тодор Каваков – председател на ТД „Капитан Петко войвода“, Димитровград, Цанко Атанасов – член на ЦР на СТДБ, председател на ТД „Одринска епопея“, Стара Загора и съпредседател на ТМСБ, Десислава Костова – член на ЦР на СТДБ и съпредседател на ТМСБ, членовете на ЦР на СТДБ: член-кор. проф. Георги Михов и член кор. проф. Васил Проданов – председател на ТНИ, посланик Георги Димитров, проф. Георги Янков – заслужил професор на УНСС, проф. Св. Елдъров – член на УС на ТНИ, д-р Ваня Иванова – главен редактор на в. „Тракия“, представители на тракийци от София, Пловдив, Стара Загора, Хасково, Харманли, Свиленград, Любимец, Димитровград, Казанлък, Крумовград, Сливен, Ямбол, Маджарово, ученици от СУ „Димитър Маджаров“ в гр. Маджарово и др.

Венци на признателност пред пантеона-костница и пред паметниците на войводите Димитър Маджаров, Руси Славов и Капитан Петко войвода бяха поднесени от участниците в поклонението, от всички тракийски дружества-членове на СТДБ, от кметове на общини, граждани и гости на Маджарово. Пред паметника на патрона на Тракийската организация представители на хор „Яни Попов“ към едноименното дружество в Ивайловград изпълниха песни в негова памет. Представители на ТД „Тракия 1922“ от Крумовград – едно изключително активно дружество, се включиха с изпълнения на стихове, лично творчество на Лиляна Караджова, уважаван член на

дружеството в източнородопския град. На централния площад в Маджарово бе експонирана изложба, подготвена от Тракийския научен институт и Съюза на тракийските дружества в България. Посветена на бележити годишнини в тракийското движение, тя предизвика интереса на участниците и гостите на събора-поклонение. Изложбата беше открита от проф. Светлозар Елдъров, който представи паната.

– През изтеклата година беше организиран и проведен Национален ученически конкурс за разказ и есе на тема: „Да оставиш следи във времето“, в който участваха средношколци от цялата страна. Комисия в състав: член-кор. проф. Васил Проданов, доц. д-р Ваня Стоянова, д-р Ваня Иванова и Искра Чернева, разгледаха и оцениха творбите на участниците в конкурса.

– Реализирахме и идеята за изработване на портрети на председателите на Съюза на тракийските дружества в България и на Тракийския научен институт, които са окачени в приемната на Съюза и в офиса на ТНИ в тракийския дом в столицата.

Кирил Сарджев – член на ВК на ВК на СТДБ и председател на ТД „Георги Сапунаров“ в гр. Хасково, уважи церемонията по връчване на наградите в Националния конкурс за поезия „Ивайло Балабанов“ в Ивайловград на 2 септември. Той удостои Ненчо Добрев със специалната награда на Съюза на тракийските дружества в България. Активисти на всички тракийски дружества в страната тържествено почитаха важни дати и годишнини от националната ни история чрез поднасяне на венци и цветя. На 18 декември с концерти, паметни вечери и поднасяне на цветя пред паметниците на Петко Кирков Каракирков (18.12.1844 – 07.02.1900), известен като Капитан Петко войвода, тракийци почетоха 180 години от рождението му, изразявайки своята признателност към живота и

делото на патрона на Тракийската организация.

СТДБ продължава да поддържа добро взаимодействие с представители на държавни институции: президентство, МС, Министерство на културата, Министерство на науката и образованието, Министерство на отбраната. Основните ни мероприятия бяха посетени от вицепрезидента Илияна Йотова. Успешно взаимодействие имахме с общинските администрации и кметовете на Малко Търново, Ивайловград, Стара Загора, Казанлък, Свиленград, Поморие, Тунджа, Маджарово, Хасково, Харманли, Любимец, Крумовград, Търговище, Чепеларе, Смолян, Бургас и др.

Поддържаме ефективни контакти с посланика ни в Анкара и с генералните консули на България в Одрин и Истанбул, които при състваха на основните ни прояви. Всички те недвусмислено изразиха ангажираността и съпричастността си към справедливата кауза на тракийските българи и преклонението си пред подвига на героите за освобождение и единение на България.

В навечерието на 24 май по предложение на Съюза на тракийските дружества в България и на инициативни комитети с Почетния знак на президента бяха удостоени членовете на ВК на СТДБ акад. Иван Гранитски и тракийската певица Калинка Згурова. В тържествена обстановка в Гербовата зала на Президентството отличията им бяха връчени лично от

президента Румен Радев.

По инициатива и с предложение на СТДБ с решение на ОС на гр. Смолян улица в града вече носи името на Тодор Корув – изтъкнат родопски писател и журналист, дългогодишен редактор на в. „Тракия“.

По предложение на СТДБ с решение на ОС на гр. Средец бе присъдено посмъртно званието „Почетен гражданин“ на град Средец на Божанка Николова за нейния съществен принос към историята на тракийското движение и за жителите на града.

През юбилейната за СТДБ 2024 г. бяха изработени специалните отличия „180 години от рождението на Капитан Петко войвода“ и „90 години ТНИ“, които бяха връчени на изтъкнати дейци на организацията ни за тяхната цялостна дейност в полза на тракийската кауза по списък, одобрен от ЦР и от ТНИ. Продължават успешните и гравитни отношения с РАО „Тракия“. Председателят на Съюза Красимир Премьянов участва в заседанията на УС и работните срещи с кметовете на РАО „Тракия“ през цялата година.

Тракийските дружества активно участваха в националните ни мероприятия. Наред с това успешно организираха и местни инициативи в страната, отбелязваха се важни годишнини от историята на тракийските българи и бележити дати от националния календар чрез полагаане на венци и организиране на чествания.

Продължава на 8-а стр.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец февруари:

- Теодора Каракостова – Кърджали.....3 февруари
- Христо Калоферов – Варна.....3 февруари 1948 г.
- Мария Божкова – София.....7 февруари 1952 г.
- Николина Белчева – Любимец..... 14 февруари 1944 г.
- Тодор Каваков – Димитровград..... 28 февруари 1946 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7А, тел.: 02/987 48 96

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; [Тодор КОРУЕВ] Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA9300001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Димитринка СМОЛЕВА (София) 0886 746 044; Христо ХРИСТОВ (Варна) Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) 076/60 13 67; Радостина ПРАМАТАРОВА (Средец); Стефан МИЛЕВ (Маджарово); Веска ЛАМБОВА (Шумен) 0877 71 85 03; Светла ЧЕРНОГОРОВА (Сливен); Донка ДИМОВА (Карнобат) Златка МИХАЙЛОВА и Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) 0894 044 420; Мария ИВАНОВА (Ямбол) Светлана ПЕЕВА и Валя ГЕОРГИЕВА (Поморие); Недка ОНОВА (Крумовград).

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака).

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА...

Продължение от 7-а стр.

Много от тях бяха отразени на страниците на в. „Тракия“ с текстов материал и много снимки.

Тракийският младежки съюз в България (ТМСБ) активно се включи в националните мероприятия, организирани от СТДБ и от дружествата по места.

На 18 май 2024 година се проведе изборна конференция на ТМСБ в Свиленград, на която тържествено бе отбелязана 100-годишнината на ТМСБ. Бяха преизбрани за съпредседатели Десислава Костова и Цанко Атанасов. Гост на конференцията бе Красимир Премянов, председател на СТДБ, който поднесе приветствие към участниците.

През 2024 г. представители на ТМСБ при СТДБ неизменно участваха във всички национални мероприятия, организирани от СТДБ, и по места, в мероприятията, организирани от съответните тракийски дружества.

В организационно отношение ще продължим да работим и занапред за разширяване на обхвата на актива с помощта на ЦР на СТДБ.

Тракийският женски съюз в България (ТЖСБ) също бе активен участник в почти всички изяви на СТДБ. Традиционна изява през годината беше участието му в организирането и провеждането на Националния тракийски женски събор-поклонение в село Аврен в памет на избитите 42 жени и деца през 1913 г. През 2024 г. дейността на ТЖСБ бе насочена към продължаване на изследването на приноса на жените тракийки в борбите за освобождение на Тракия и за преодоляване на последиците от разорението.

Продължи работата по реализиране на идеята за поставяне на паметна плоча на мястото на къщата, в която е живяла Мария Тенишева (Странджанската баба Тонка) в гр. Бургас. За съжаление, възникнаха проблеми, свързани с живущите в сградата, построена на мястото на къщата на Мария Тенишева. Това наложи промяна на първоначалната идея за поставяне на плоча на новопостроената сграда. Работи се за поставяне на такава в малкото парково пространство пред сградата и в момента се изяснява чия

собственост е малката градинка. След уточняване на собствеността ще се внесе предложението със събраните подписи в Общински съвет Бургас.

Основен приоритет на **Тракийския научен институт (ТНИ)** през изминалата 2024 г. бе издаването на втори том на Енциклопедия „Тракия“, неговото представяне в София и страната, както и честването на 90-годишнината на ТНИ.

В течение на цялата година учени от ТНИ представиха с много професионализъм и при висок интерес втори том на енциклопедия „Тракия“ пред обществеността в Ивайловград, Чепеларе, Крумовград, Стара Загора, на Петрова нива. С това се ангажираха д-р Ваня Иванова и Стоян Райчевски. На презентацията на изданието присъстваше и председателят на СТДБ Красимир Премянов.

Основното представяне се състоя на 29 март в залата на Националната библиотека „Св.Св. Кирил и Методий“ в София при засилен интерес. То бе открито от акад. Иван Гранитски. Гост на събитието беше вицепрезидентът на Република България Илиана Йотова. Присъстваха председателят на СТДБ Красимир Премянов, председателят на ТНИ чл.-кор. проф. Васил Проданов, тракийци и съмишленици на тракийската кауза.

През 2024 година бяха подготвени и представени из страната изложби, посветени на 180-годишнината от рождението на Капитан Петко войвода и на 90-годишнината от създаването на ТНИ.

Съществена част от дейността на ТНИ през изминалата година бе организирането и провеждането на научни конференции на Петрова нива и Юбилейна конференция по повод 90-годишнината от създаването на ТНИ. Последната бе проведена на 29 ноември в голямата конференционна зала на УНСС с любезното съдействие на ректора проф. д-р Димитър Димитров. Официален гост бе вицепрезидентът на републиката Илиана Йотова, която се обърна към присъстващите и към всички тракийци с възбудени думи. Бе прочетено приветствие и от Негово Светейшество Българският Патриарх Даниил, с което се отдаде заслужена по-

чит към паметта на първия почетен председател на ТНИ Екзарх Стефан. Тържествената част бе водена от акад. Иван Гранитски. В президиума бяха председателят на СТДБ Красимир Премянов, чл.-кор. проф. Васил Проданов – председател на ТНИ, и ректорът на УНСС проф. Димитър Димитров. Те поднесоха своите приветствия. Присъстваха още членовете на ВК на СТДБ: Михаил Вълв – зам.- председател на ЦР на СТДБ и председател на ТД „Тракия“ в гр. Ямбол, членовете на ЦР на СТДБ: член-кор. проф. Георги Михов, доц. Ваня Стоянова – научен секретар на ТНИ, посланик Георги Димитров, Стефан Начев – главен секретар на Съюза, Кирил Сарджев – председател на ТД „Георги Сапунаров“ в Хасково, Цанко Атанасов – член на ЦР на СТДБ, председател на Тракийско дружество „Одринска епопея“ в Стара Загора и съпредседател на ТМСБ, Стефан Колев – председател на ТД „Странджа“ в Бургас, Иванка Мечева – съпредседател на Тракийския женски съюз, доц. Геновева Михова – председател на филиала на ТНИ в гр. Варна, проф. Павел Демиров, Божана Богданова – председател на ТСНИ „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“, д-р Ваня Иванова – главен редактор на в. „Тракия“, проф. Георги Янков – заслужил професор на УНСС, проф. д.ист.н. Светлозар Елдров – член на УС на ТНИ, представители на тракийци от София, Стара Загора, Бургас, Варна, Хасково и Ямбол, проф. Георги Николов – председател на Македонския научен институт, доц. д-р Елка Трайкова – директор на Института за литература в БАН, д-р Ваня Кастрева – началник на РУО в гр. София, Ваня Тагарева – зам. председател на Столичния общински съвет, проф. Иван Върляков – изп. директор на РАО Тракия, проф. Блага Благоева от УНСС, проф. Ваня Добрева и проф. Боряна Бужашка от УНИБИТ, представители на БАН, представители на ВМРО, представители на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, тракийци и студенти.

След тържествената част започна научната конференция, организирана в три заседания със следните тематични направления,

в които участие взеха водещи български учени.

Първо заседание: ТНИ – идеен и книжовен център на тракийското движение в България, с водещ чл.-кор. проф. Васил Проданов. Участници с доклади: проф. д.ист.н. Св. Елдров, проф. Г. Янков, доц. Г. Михова, д-р В. Костова, Ст. Райчевски.

Второ заседание: Историята на тракийските българи, тракийското движение и проблемите на бежанците, с водещ проф. д.ист.н. Св. Елдров. Участници с доклади: проф. д.ист.н. Тр. Митев, проф. д.ик.н. П. Найденова, доц. Г. Граматиков, доц. Г. Митринов, д-р Кр. Узунова, д-р В. Иванова, д-р Ст. Стойчева, Тая Марева.

Трето заседание: Външнополитическата проблематика в изследванията за Тракия и тракийските българи, с водещ доц. Геновева Михова. Участници с доклади: проф. Б. Бужашка, д-р Калина Пеева, д-р Иван Винаров.

Конференцията приключи с ползотворна дискусия.

По повод годишнината бе издаден юбилеен сборник „90 години Тракийски научен институт“. Бяха издадени и кн. 20 и 21 на Известията на ТНИ.

Членовете на ТНИ с публикации и преки участия в печатните и електронните медии взеха отношение по редица теми, свързани с историята и актуалното състояние на тракийския въпрос.

Учени от ТНИ положиха много труд за идейно-художественото оформление на метростанцията „Тракия“ според новото местоположение, определено с решение на Комисията по транспорт към СО във взаимодействие с проектантите и СО.

Основна роля в подбора на текстовете и снимките за календара на СТДБ за 2025 година и за цялостния му облик имаше екип на ТНИ начело с доц. д-р Ваня Стоянова.

Ценен и незаменим съратник в съюзния ни живот както винаги бе **редакцията на в. „Тракия“ и на сайта**. Редакторът на сайта и на вестника д-р Ваня Иванова с много отдаденост и професионализъм отразяваше навреме нашите прояви, публикувайки и свои авторски материали. Вестникът излизаше редовно – два пъти в месеца. Свои статии на страниците

на вестника публикуваха чл.-кор. проф. Васил Проданов, акад. Иван Гранитски, проф. Светлозар Елдров, доц. Ваня Стоянова, Стоян Райчевски, Иванка Мечева и др. На страниците на вестника и в сайта намериха отражение и много материали за организационния живот и дейността на дружествата по места, както и научните, литературни и поетични вечери от календара на Културен клуб „Тракия“. Широк отзвук и интерес сред читателите получи и рубриката „Памет“, в която се публикуват спомени на наследниците на тракийските бежанци с богат и емоционален автентичен материал. Всички броеве на вестника са предадени в Народната библиотека „Св.Св.Кирил и Методий“.

В последните години председателят на СТДБ и главният редактор на вестника целогодишен абонамент за вестник „Тракия“ за Националните библиотеки в София и Пловдив, за Регионалната библиотека в Бургас, за държавни институции като Министерство на образованието и науката, Министерство на културата, Народно събрание, Президентството и др. В края на 2024 година и Василка Вангелова – председател на ТД „Тракия“ в Свиленград, и членове на УС на дружеството направиха дарение за Общинската библиотека в града – том I и II на Енциклопедия „Тракия“ и абонамент за вестник „Тракия“.

По случай празника на Карнобат ТД „Капитан Петко войвода“ с председател Вяра Петрова дари на библиотеката към читалище „Димитър Полянов – 1862“ в града том I и II на Енциклопедия „Тракия“, за да знаят и помнят поколенията историята на тракийското движение и неговите герои, борили се за свободна и единна България. Писаното слово е това, което ще остане след нас, затова такива дела заслужават уважение.

Много ползотворна беше и дейността на Културен клуб „Тракия“, който в сътрудничество с издателство „Захарий Стоянов“ организираше литературни вечери и четения на любими книги.

През годината се полагаха усилия за поддръжане на офисите на СТДБ в приятен и приветлив вид, всички важни документи бяха архивирани. Подготвя се систематизирането и предаването на архиви на СТДБ на Държавна агенция „Архиви“. Продължи и обработката и поддръждането на книжния фонд

на библиотеката на СТДБ, комплектуването на снимковия и видео-материал за тракийското движение. Библиотеката позволява посещения на читатели, които да намерят книгата, която ги интересува. Основната ни цел е библиографското богатство, с което разполагаме, да бъде съхранявано правилно, за да остане за поколенията като документално свидетелство за величавата и изпълнена с превратности история на тракийските българи. Ежедневно се извършва и деловодната работа, като се описва и подрежда изходящата и входящата поща. За тази дейност дължим благодарност на Искра Чернева и Зорница Радонова, които работят всеотдайно за тракийската кауза.

Изразяваме благодарност и към ветераните-активисти на СТДБ, към структурите на малоазийските българи, към клуб „Родопи“ и към всички наши съратници от структурите по места, които въпреки трудностите, успяха да организират и осъществят своите прояви.

През изминалата година, за съжаление, се разделихме с изтъкнат представител на организацията ни и член на ВК на СТДБ – посланик Милен Люцканов, забележителен дипломат, голям патриот и радетел за нашата кауза. Загубихме и Здравко Попчев, почетен председател на Тракийското дружество в гр. Шумен, Божанка Николова – председател на Тракийско дружество „Лазо Лазов“ в гр. Средец, Петър Петров, председател на ТД „Родолубие“ във Велики Преслав. Поклон пред паметта им!

Уважаеми колеги, тракийци, всичко изброено до тук ни дава основание да констатираме с увереност, че нашият Съюз продължава активно да работи, оставайки верен на родолюбивите си принципи и ценности. Всички заедно, с нашите верни съмишленици, членове и активисти, с нашите дружества, които са движещата сила на организацията ни, ще продължим да отстояваме тракийската кауза и да съхраняваме културно-историческото наследство на тракийци за поколенията.

Изготвиха:

Искра Чернева
Зорница Радонова
Доц. д-р Ваня Стоянова
д-р Ваня Иванова
Десислава Костова
Цанко Атанасов
Иванка Мечева